

**KLAIPĖDOS IR TAURAGĖS APSKRIČIŲ MOKYKLŲ BIBLIOTEKŲ SPECIALISTŲ
KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO POREIKIŲ ANALIZĖ**

Tyrimo ataskaita

Parengė:
Vyr. metodininkė Živilė Jonaitienė

Klaipėda, 2023

IVADAS

Apklauso aktualumas – 2019 m. kultūros politikos strateginiame dokumente „Kultūra 2030“ įtvirtintas siekis ugdyti kultūrinės žmogaus kompetencijas ir kūrybingumą visą gyvenimą. Nustatyta, jog šiam tikslui pasiekti būtina nuosekliai rengti aukštos kvalifikacijos kultūros ir meno pedagogus, profesionalius kultūros darbuotojus ir vadybininkus. Valstybės pažangos strategijoje nustatyta, jog „vienas iš svarbiausių veiksnių, lemiančių visuomenės vystymosi procesus, yra gerai išvystyta ir sėkmingai veikianti mokymosi visą gyvenimą sistema. Kultūros įstaigos ir jų darbuotojai yra svarbūs ir aktyvūs mokymosi visą gyvenimą sistemos dalyviai, jiems keliamos užduotys neatsiejamoms nuo visuomenės kultūrinės edukacijos, informacinio raštingumo bei kitų šiuolaikinei visuomenei ir atskiram žmogui būtinų kompetencijų tobulinimo“¹. Bibliotekų, kaip kultūros srities, darbuotojams, turi būti sudaromos galimybės tobulinti jų profesines kompetencijas, naudojant inovatyvius mokymosi metodus.

Siekiant užtikrinti bibliotekų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo organizavimą, koordinavimą ir valdymą, 2017 m. nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka parengė „Lietuvos viešųjų bibliotekų darbuotojų kvalifikacijos kėlimo sistemos modelį“, kurio paskirtis – „suteikti teisinės garantijas asmeniui įgyvendinti įgimtą teisę visą gyvenimą ugdyti savo asmenybę, laiduoti galimybę įgyti žinių ir gebėjimų, atrasti naujų gyvenimo prasmų, skatinti ne tik gerinti profesinius įgūdžius, bet ir kurti prasmingą laisvalaikį, būti aktyviu demokratinės visuomenės nariu“².

Įgyvendinant „Apskričių viešųjų bibliotekų regioninės veiklos plėtros modelį“ ir siekiant užtikrinti darbuotojų mokymosi visą gyvenimą poreikius, Klaipėdos apskrities Ievos Simonaitytės viešojoje bibliotekoje (toliau – KLAVB) periodiškai atliekamos Klaipėdos ir Tauragės apskričių savivaldybių viešųjų ir mokyklų bibliotekų (toliau – SVB, regiono mokyklų bibliotekos) bei KLAVB specialistų kvalifikacijos tobulinimo poreikių apklauso.

Tyrimo tikslas – sužinoti, kokių profesinių ir specialiųjų kompetencijų Klaipėdos ir Tauragės apskričių mokyklų bibliotekų specialistams trūksta. Nustačius bibliotekų specialistų kvalifikacijos tobulinimo poreikius, įgyvendinti veiklas, skirtas kompetencijų ugdymui ir profesiniam tobulėjimui.

Tyrimo uždaviniai:

1. išsiaiškinti bibliotekų specialistų kompetencijų ugdymo poreikį;
2. apibendrinti tyrimo rezultatus ir jais naudojantis sudaryti mokymų programą, skirtą Klaipėdos ir Tauragės SVB ir mokyklų bibliotekų bei KLAVB specialistams.

Tyrimo tikslinė grupė – Klaipėdos ir Tauragės SVB ir mokyklų bibliotekų bei KLAVB specialistai.

Tyrimo metodas – anketinė apklausa, platinama elektroniniu būdu, pateikiant aktyvią apklausos nuorodą. Anketoje pateikti uždarojo ir atvirojo tipo klausimai. Apklausa buvo anonimiška.

Tyrimo atlikimo laikas – 2023 m. gegužės 22 – birželio 16 d.

TYRIMO REZULTATŲ ANALIZĖ

2015 m. patvirtintose IFLA gairėse mokyklų bibliotekoms nurodoma, jog mokyklos biblioteka – tai mokyklos fizinė ir skaitmeninė mokymosi erdvė, kurioje skaitydami, aiškindamiesi, tyrinėdami, mąstydami, lavindami savo vaizduotę ir kūrybiškumą, moksleiviai įgyja informacijos ir žinių, asmeninės, socialinės ir kultūrinės brandos. Ši fizinė ir skaitmeninė erdvė vadinama įvairiais terminais (pvz., mokyklos medijų centras, dokumentacijos ir informacijos centras, bibliotekos išteklių centras, biblioteka–mokymosi erdvė), tačiau dažniausiai ši erdvė ir jos funkcijos vadinamos mokyklos biblioteka. Mokyklos biblioteka mokykloje veikia kaip mokymo ir mokymosi centras, kuriame įgyvendinama aktyvi į ugdymo programos turinį integruota bibliotekos programa, pagrindinį dėmesį skiriant: ištekliams paremtiems gebėjimams, mąstymu grindžiamiems gebėjimams, žiniomis grindžiamiems gebėjimams, skaitymo ir raštingumo gebėjimams, asmeniniams ir tarpasmeniniams gebėjimams, gebėjimui valdyti mokymąsi. Ugdant šiuos gebėjimus, mokyklos bibliotekininkas vaidina vadovaujantį vaidmenį, mokydamas asmeniškai ir kartu su mokytojais, sudarydamas galimybes lavinti įgūdžius pagal mokymo programos turinį ir uždavinius³.

Mokyklos bibliotekininkas atsako už mokyklos fizinę ir skaitmeninę mokymo ir mokymosi erdvę, kurioje didžiausias dėmesys skiriamas skaitymui, informacijos paieškai, tyrinėjimams, analizei, vaizduotės ir kūrybingumo lavinimui. Ši pareigybė gali vadintis įvairiai (pvz., mokyklos bibliotekininkas, mokyklos bibliotekos medijų specialistas, mokytojas–bibliotekininkas), tačiau dažniausiai vartojamas pavadinimas – mokyklos bibliotekininkas. Daugiau nei penkis dešimtmečius vykdyti tarptautiniai tyrimai rodo, kad mokyklos bibliotekininkui būtinos formaliosios bibliotekininkystės ir pedagogo studijos profesinei kvalifikacijai įgyti; to reikalauja sudėtingos jo pareigos: mokymas, skaitymo ir raštingumo įgūdžių ugdymas, mokyklos bibliotekos valdymas, bendradarbiavimas su pedagogais ir švietimo bendruomene.⁴

Profesionalaus mokyklos bibliotekininko mokymo funkcija realizuojama įvairiausiose situacijose: dirbant su atskirais moksleiviais, nedidelėmis moksleivių grupėmis, moksleivių klasėmis, taip pat vykdant neformalųjį ir formalųjį kolegų mokytojų švietimą. Pagrindinė mokyklos bibliotekininko vykdomo mokomojo darbo veikla: raštingumo ugdymas ir skaitymo skatinimas; informacinis raštingumas (informaciniai įgūdžiai, informacinės kompetencijos, gebėjimai (laisvai)

naudotis informacija, medijų raštingumas, daugialypis raštingumas); tyrinėjimais grįstas mokymasis (problemų sprendimu grįstas mokymasis, kritinis mąstymas); technologijų integravimas; mokytojų kvalifikacijos kėlimas.⁵

Kvalifikuotas mokyklos bibliotekininkas kartu su kolegomis mokytojais siekia užtikrinti moksleiviams optimalų mokymąsi. Idealiu atveju mokyklos bibliotekininkas kartu su kitais mokytojais dalyvauja ugdyme ir, kaip ir kiekvienas mokymo komandos narys, skirtingų sričių ekspertinėmis žiniomis prisideda prie ugdymo(-si) bei mokymo(-si) planų rengimo ir įgyvendinimo.⁶

2022 m. gruodžio 31 d. duomenimis Klaipėdos ir Tauragės apskričių mokyklų bibliotekų (toliau – regiono mokyklų bibliotekos) tinklą sudarė 141 švietimo įstaigų biblioteka, kuriose dirbo 174 bibliotekų darbuotojai, iš kurių 156 profesionalūs bibliotekininkai (iš jų 68 turintys bibliotekininkystės, informacijos mokslų išsilavinimą).⁷ Į apklausą atsakė 47 regiono mokyklų bibliotekų specialistai, t. y. 30 proc. visų bibliotekose dirbančių specialistų / bibliotekininkų (diagrama 1). Apklausoje mokyklų bibliotekų specialistai išreiškė poreikį tobulinti kvalifikaciją KLAVB organizuojamuose kvalifikacijos tobulinimo renginiuose (*diagrama1*).

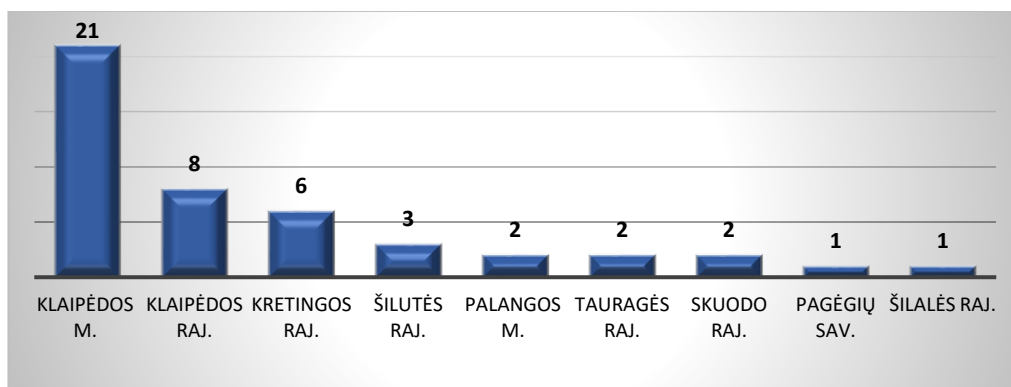

Diagrama 1. Mokyklų bibliotekų specialistų, atsakiusių į apklausą, skaičius

28 regiono mokyklų bibliotekininkai (60 proc.), atsakę į apklausą, pažymėjo, jog KLAVB organizuojamuose kompetencijų ugdymo renginiuose dalyvauja bent vieną kartą per metus. 11 respondentų (23,4 proc.) KLAVB organizuojamuose kompetencijų ugdymo renginiuose dalyvauja 2–3 kartus per metus. Po vieną respondentą nurodė kvalifikaciją tobulinantys 4–6 kartus ir 7 ar daugiau kartų per metus. 6 bibliotekų specialistai nurodė kvalifikacijos tobulinimo renginiuose nedalyvavę nei karto. Du respondentai, nedalyvavę mokymuose, nurodė, jog negauna informacijos apie kvalifikacijos kėlimo galimybes. Du respondentai neseniai pradėjo eiti mokyklos bibliotekininko pareigas, tad dar neturėjo galimybės kelti kvalifikaciją. Po vieną respondentą nurodė, jog KLAVB siūlomos mokymų temos jau buvo žinomos / nepateko dėl vietos stokos, bei dėl riboto mokymų dalyvių skaičiaus nepavykdavo užsiregistruoti į norimus mokymus, todėl sumažėjo domėjimasis kvalifikacijos kėlimu.

Žinių ir įgūdžių tobulinimo poreikis

Siekiant išsiaiškinti, *kokių žinių ir įgūdžių tobulinimas yra aktualiausias* regiono mokyklų bibliotekų specialistams, apklausoje buvo pateiktos 9 žinių ir įgūdžių parinktys (*diagrama 2*), kurios gali būti aktualios mokyklų bibliotekų darbuotojams. Kiekvienas respondentas galėjo nurodyti iki 3 pasirinkimų. Daugiausiai respondentų išreiškė norą tobulinti *informacinių ir komunikacinių technologijų* žinias ir įgūdžius (22 resp.; 46,8 proc.). Po 15 respondentų (po 32 proc.) pageidauja tobulinti *komunikacines* žinias ir *organizacines* žinias. Po 12 regiono mokyklų bibliotekų specialistų (po 25,5 proc.) pasirinko *viešojo kalbėjimo* ir *medijų ir informacinio raštingumo* žinių ir gebėjimų tobulinimą. Mažiau aktualus *konfliktinių situacijų valdymas*, šią kompetenciją pasirinko 9 apklausos respondentai (19,1 proc.). Tyrimo duomenys parodė, jog regiono mokyklų bibliotekų specialistus mažiausiai domina *vadybinių žinių* (7 resp.; 14,9 proc.) ir *skaitmeninio raštingumo* žinių ir įgūdžių tobulinimas (7 resp.; 14,9 proc.). Kaip rodo apklausos rezultatai, vadybinių ir skaitmeninio raštingumo žinių tobulinimas mažiausiai aktualus ir regiono SVB specialistams.

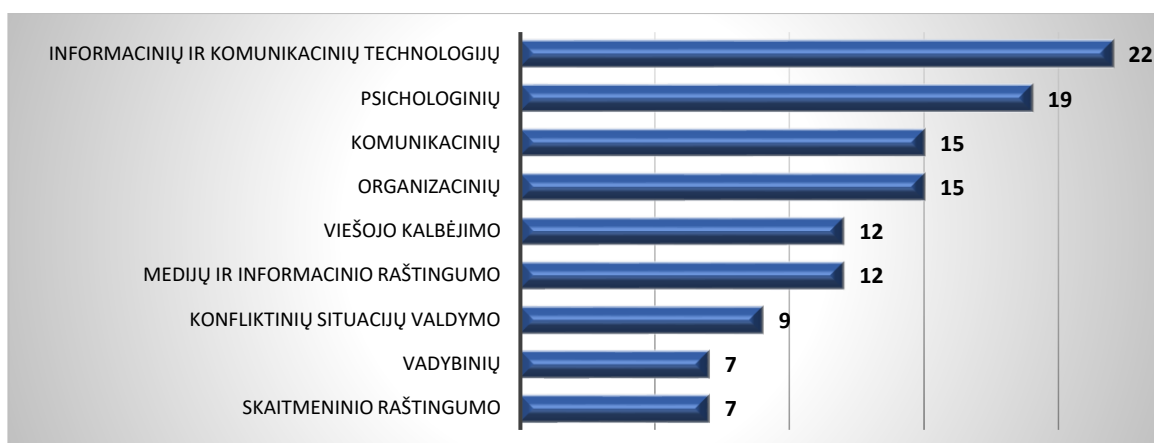

Diagrama 2. Žinios ir įgūdžiai, aktualiausi regiono mokyklų bibliotekų specialistams.

Profesinės ir specialiosios kompetencijos

Mokyklų bibliotekininkams dalyvaujant ugdymo procese ir padedant įgyvendinti mokyklos ugdymo tikslus, svarbus kvalifikacijos tobulinimas įvairiose srityse. Siekiant išsiaiškinti, *kokias profesines ir specialiąsias kompetencijas pageidauja tobulinti* regiono mokyklų bibliotekų specialistai, apklausoje buvo pateiktos 36 profesinių ir specialiųjų kompetencijų parinktys (*diagrama 3*), kurios gali būti aktualios bibliotekų darbuotojams. Kiekvienas respondentas galėjo nurodyti iki 5 pasirinkimų.

Daugiausiai regiono mokyklų bibliotekų specialistų išreiškė norą tobulinti *kūrybiškumo* kompetenciją (20 resp.; 42,6 proc.). *Knygų populiarinimas ir skaitymo skatinimo strategijos*

aktualios 17 mokyklų bibliotekų specialistų (36,2 proc.). 2021 m. Klaipėdos regiono bibliotekininkų kvalifikacijos tobulinimo apklausos analizė parodė, jog skaitymo skatinimo iniciatyvų patirtys buvo aktualios 90 proc. visų regiono bibliotekų. Nemažėjantis skaitymo skatinimo kompetencijos tobulinimo poreikis gali reikšti, jog bibliotekų specialistams vis dar trūksta žinių apie skaitymo skatinimo aplinkos kūrimą, mokinių skaitymo gebėjimų ugdymą, literatūros populiarinimą, teigiamo požiūrio į skaitymą formavimą, Lietuvos ir užsienio šalių skaitymo skatinimo iniciatyvas ir strategijas.

Fondų komplektavimo, organizavimo ir apskaitos temos aktualios 17 respondentų (36,2 proc.). *Renginių organizavimo* kompetenciją tobulinti nori 15 apklausos respondentų (32 proc.). *Virtualių produktų kūrimo ir diegimo* temos aktualios 14 respondentų (29,8 proc.). *Edukacinių programų kūrimo, organizavimo ir įgyvendinimo* kompetencijos tobulinimas aktualus 13 apklausos respondentų (27,7 proc.).

Regiono mokyklų bibliotekų specialistai mažiausiai domisi *bibliotekos parodų rengimo ir eksponavimo, krašto paveldo gido turinio kūrimo ir pildymo, informacijos ir intelektualios nuosavybės teisės, duomenų bazių administravimo, naudojimo ir viešinimo, strateginio vadovavimo* kompetencijų tobulinimu. Šias kompetencijas tobulinti rinkosi po vieną respondentą.

Visiškai neaktualios šios kompetencijos: bibliotekos veiklos monitoringas ir vertinimas, mokomųjų renginių rengimas ir organizavimas, efektyvaus mokymosi ir žinių sisteminimo pagrindai, kultūros paveldo objektų skenavimas, kultūros paveldo objektų metaduomenų kūrimas, tarpbibliotekinio abonemento paslauga. Šių kompetencijų tobulinimo nepasirinko nei vienas regiono mokyklų bibliotekų specialistas.

Diagrama 3. Profesinių ir specialiųjų kompetencijų poreikis regiono mokyklų bibliotekų specialistams.

KLAVB kompetencijų ugdymo programų poreikis

Regiono mokyklų bibliotekų specialistų buvo prašoma *įvertinti KLAVB kompetencijų ugdymo programų aktualumą* nuo 1 iki 5 balų, kur 5 – labai aktualu, o 1 – visai neaktualu.

Tyrimo metu paaiškėjo, jog mokyklų bibliotekų specialistams labiausiai aktuali „*Bibliotekos fondo dokumentų atrinės atrankos ir nurašymo*“ stažuotės programa, kurią pasirinko 57,5 proc. visų apklausoje dalyvavusių respondentų (diagrama 4). Kaip teigiama „IFLA gairėse mokyklų bibliotekoms“, mokyklų bibliotekų fondai turi būti nuolat atnaujinami, siekiant užtikrinti, kad vartotojai turėtų galimybę naudotis nauja ir aktualia medžiaga, o mokyklos bibliotekininkas, bendradarbiaudamas su mokyklos administracija ir mokytojais, parengia fondų valdymo politiką. Poreikis fondų valdymo žinių ir įgūdžių tobulinimui rodo, jog mokyklų bibliotekininkai aktyviai dalyvauja bibliotekų fondo komplektavimo, atrankos ir nurašymo procese. Bibliotekos fondo

dokumentų antrinė atranka ir nurašymas neaktualus arba visiškai neaktualus 8,5 proc. respondentų, 21,3 proc. apie šiuos mokymus neturi nuomonės.

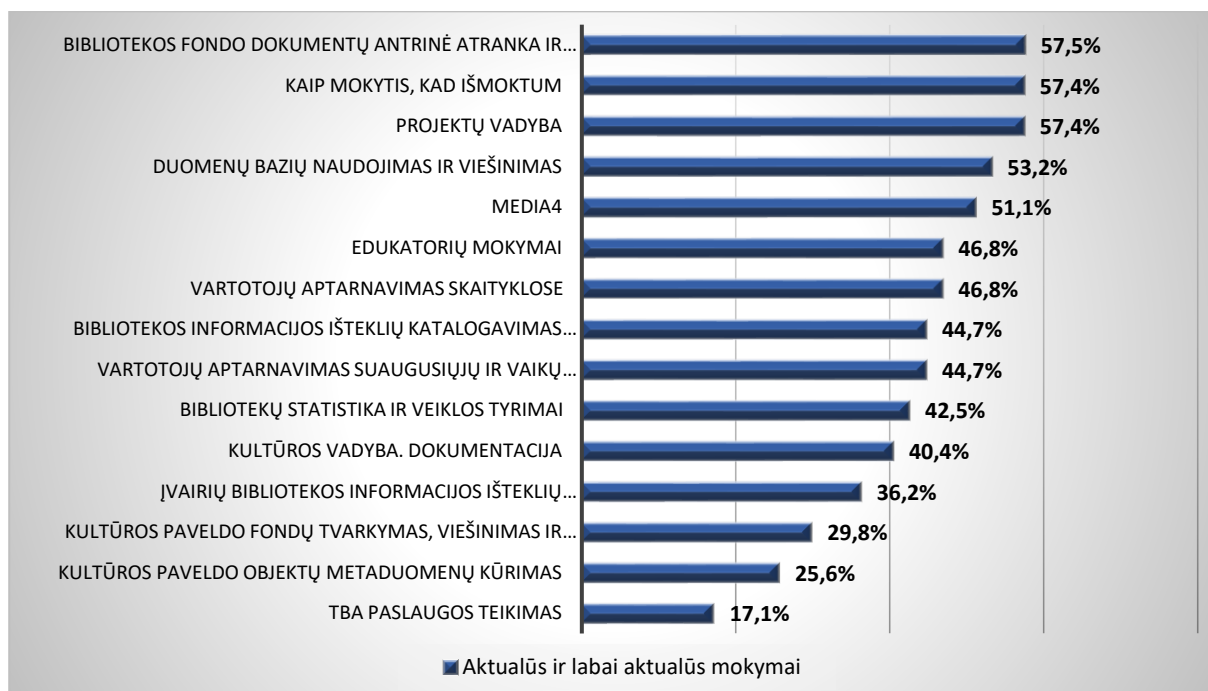

Diagrama 4. KLABB mokymų aktualumas regiono mokyklų bibliotekininkams.

57,4 proc. respondentų aktualūs mokymai „*Kaip mokytis, kad išmoktum*“. Mokymai neaktualūs arba visiškai neaktualūs 19,2 proc. respondentų, 6,4 proc. apie šiuos mokymus neturi nuomonės.

57,4 proc. respondentų „*Projektų vadybos*“ mokymus nurodė, kaip labai aktualius bibliotekinėje veikloje. 23,4 proc. šie mokymai neaktualūs arba visiškai neaktualūs, 12,8 proc. apie šiuos KLABB mokymus nuomonės neturi.

53,2 proc. respondentų kaip aktualiausius nurodė mokymus „*Duomenų bazių naudojimas ir viešinimas*“. Nemažą susidomėjimą duomenų bazių naudojimo galimybėmis lemia mokyklos bibliotekininko uždavinys padėti moksleiviams išmokti naudotis internetinėmis paieškos strategijomis, kurios yra svarbios naudojantis interneto ištekliais, duomenų bazėmis ir pateikties įrankiais. Mokymai neaktualūs arba visiškai neaktualūs 21,3 proc. respondentų, neturi nuomonės – 10,6 proc.

Mokymai „*Media 4*“ aktualūs ir labai aktualūs 51,1 proc. regiono mokyklų bibliotekų specialistų. 19,2 proc. respondentų mokymai neaktualūs, 12,8 proc. apie šiuos mokymus neturi nuomonės.

46,8 proc. regiono mokyklų bibliotekų specialistų „*Edukatorių mokymus*“ įvertino kaip aktualius ar labai aktualius. 14,9 proc. respondentų mokymai neaktualūs, 31,9 proc. apie šiuos mokymus neturi nuomonės.

46,8 proc. respondentų aktuali ir labai aktuali KLAVB lektorių siūloma stažuotė „*Vartotojų aptarnavimas skaityklose*“. Stažuotė visiškai neaktuali arba neaktuali 19,1 proc. respondentų. Apie stažuotės programą nuomonės neturi 19,1 proc. respondentų.

Stažuotė „*Bibliotekos informacijos išteklių katalogavimas LIBIS UNIMARC formatu*“ aktuali ir labai aktuali 44,7 proc. regiono bibliotekų specialistų. 21,2 proc. bibliotekų specialistams ši stažuotė nėra aktuali, 14,9 proc. apie ją neturi nuomonės. Poreikis gilinti žinias bibliotekos informacijos išteklių katalogavimo srityje gali būti siejamas su mokyklos bibliotekininko, kaip informacijos išteklių fondo formavimo stratego funkcija, kuri apibrėžiama ir IFLA gairėse mokyklų bibliotekoms: mokyklos bibliotekininkas ar pagalbinis mokyklos bibliotekos darbuotojas rūpinasi mokyklų bibliotekų fondo judėjimo ir katalogavimo paslaugomis, prieigos prie skaitmeninių išteklių valdymu, bibliotekos medžiagos išdėliojimu lentynose, išdavimu, grąžinimu ir tvarkymu, taip pat techninėmis paslaugomis.

44,7 proc. respondentų aktuali stažuotė „*Vartotojų aptarnavimo suaugusiųjų ir vaikų abonementuose*“. 27,7 proc. stažuotė nėra aktuali arba visai neaktuali. 12,8 proc. neturi nuomonės apie stažuotę.

Stažuotė „*Bibliotekų statistika ir veiklos tyrimai*“ aktuali 42,5 proc. respondentų, neaktuali arba visai neaktuali – 23,4 proc. respondentų. Apie stažuotę nuomonės neturi 17 proc. regiono mokyklų bibliotekų specialistų.

Stažuotė „*Kultūros vadyba. Dokumentacija*“ aktuali ir labai aktuali 40,4 proc. respondentų, 29,8 proc. – nėra aktuali, 21,3 proc. neturi nuomonės. Stažuotės programa parengta ir pradėta įgyvendinti jau pasibaigus apklausos laikotarpiui. Aktualumas naujai parengtai stažuotės programai rodo mokyklų bibliotekininkų poreikį gilinti kultūrinės veiklos planavimo žinias, susipažinti su renginių, parodų ir edukacinių renginių dokumentacijos rengimu, stiprinti kultūros vadybos kompetencijas.

36,2 proc. respondentų stažuotė „*Ivairių bibliotekos informacijos išteklių registravimas ir apskaita LIBIS*“ yra aktuali arba labai aktuali. 19,1 proc. respondentų ši stažuotės programa neaktuali arba visiškai neaktuali, o 14,4 proc. respondentų apie ją nuomonės neturi.

29,8 proc. regiono mokyklų bibliotekų specialistų išreiškė susidomėjimą stažuote „*Kultūros paveldo fondų tvarkymas, viešinimas ir panauda*“. 36,2 proc. respondentų ši stažuotė neaktuali arba visiškai neaktuali, o 21,3 proc. respondentų neturi nuomonės, ar nori dalyvauti šioje stažuotėje.

Mokymai „*Kultūros paveldo objektų metaduomenų kūrimas*“ aktualūs ir labai aktualūs 25,6 proc. regiono mokyklų bibliotekų specialistų, neaktualūs – 36,2 proc. Apie mokymus neturi nuomonės 23,4 proc. apklausos dalyvių. Kultūros paveldo fondams ir objektams mokyklų bibliotekose nėra skiriamas didelis dėmesys. Dėl šios priežasties KLAVB siūlomos mokymų

programos, susijusios su kultūros paveldo sritimi, nėra labai aktualios mokyklų bibliotekų specialistams.

Mažiausio susidomėjimo sulaukė „**TBA paslaugos teikimo**“ mokymai, kuriuos kaip aktualius ir labai aktualius nurodė 17,1 proc. respondentų. 40,4 proc. respondentų pažymėjo, jog mokymai yra neaktualūs arba labai neaktualūs, 27,7 proc. apie mokymus nuomonės neturi. Mažam susidomėjimui mokymais įtaką gali daryti mokyklų ir viešųjų bibliotekų informacinių sistemų skirtumai. Tarpbibliotekinį abonementą ir dalijimąsi ištekliais lengviau organizuoti tais atvejais, kai mokyklų bibliotekos naudojami suvestiniu katalogu arba bendra prieiga prie internetinių duomenų bazių ir skaitmeninės medžiagos.

Regiono mokyklų bibliotekų specialistų, dalyvavusių apklausoje, pasiteiravus, kaip jie **vertina KLAVB specialistų mokymų / stažuotės programas, kuriose yra dalyvavę**, 34 respondentai (72,3 proc.) nurodė, jog mokymai / stažuotės buvo kokybiški. Du respondentai (4,3 proc.) nurodė, jog mokymus/stažuotes vertina kokybiškai, tačiau pageidauja pokyčių: „*Kokybiškesnių mokymų*“, „*Kad mokymai būtų kokybiškesni, naudingesni*“.

Nei vienas respondentas nenurodė, jog mokymai / stažuotės būtų nekokybiški. Penki respondentai (10,6 proc.) neturi nuomonės apie mokymus/stažuotes, kuriuose dalyvavo. Penki respondentai (10,6 proc.) mokymuose / stažuotėse nėra dalyvavę.

34 regiono mokyklų bibliotekų specialistai (72,3 proc.), **dalyvavę KLAVB organizuotose kviestinių lektorių mokymuose**, teigia, jog mokymai buvo kokybiški. Keturi respondentai (8,5 proc.) mano, jog mokymai buvo kokybiški, tačiau pageidauja pokyčių. Apie kviestinių lektorių mokymus nuomonės neturi trys respondentai (6,4 proc.), 6 respondentai (12,8 proc.) tokiuose mokymuose nedalyvavo. Nei vienas mokyklų bibliotekų specialistas nenurodė, jog mokymai buvo nekokybiški.

Respondentų siūlomi mokymai / stažuotės

Apklausoje dalyvių pasiteiravus, **kokių KLAVB kvalifikacijos kėlimo plano pokyčių pageidauja ateityje**, 14 respondentų, atsakiusių į klausimą, pageidauja įvairesnės mokymų / stažuotės temų pasiūlos. Dauguma respondentų pageidauja mokymų / stažuotės apie edukacinių ir kultūrinių renginių organizavimą mokyklų bibliotekose (penki respondentai). Apklausoje respondentams aktualios bibliotekos profesinės žinios (trys respondentai): „*Bibliotekos darbas*“, „*Bibliotekos apskaita*“, „*Bibliotekos dokumentų tvarkymas*“. Likusieji pageidauja mokymų / stažuotės apie skaitymo skatinimo strategijas (du respondentai), viešąjį kalbėjimą (du respondentai). Mokyklų bibliotekų specialistai taip pat pageidauja mokymų / stažuotės šiomis temomis: „*kaip pritaikyti inovacijas mokyklos bibliotekose*“, „*projektinės veiklos bibliotekose – pasirengimas ir*

įgyvendinimas“, „informacinio ugdymo veiklas“, „Apie naujoves, dirbtinį intelektą“, „Darbas su TAMO dienynu“, „Pedagogika“.

25 apklausos respondentus (53,2 proc.) mokymų / stažuocių programa tenkina, pokyčių nepageidaujama. 7 respondentai (14,9 proc.) šiuo klausimu nuomonės neturi.

Regiono mokyklų bibliotekininkai, paklausti dėl tinkamiausios kvalifikacijos kėlimo renginio formos, nurodė, kad jiems priimtinausi yra **kontaktiniai mokymai** – juos nurodė 19 respondentų (40,4 proc.). Nuotoliniai mokymai būtų priimtini 16 respondentų (34 proc.) (diagrama 5). Stažuocių ir asmeninių konsultacijų, kaip priimtinausios mokymosi formos, nepasirinko nei vienas respondentas.

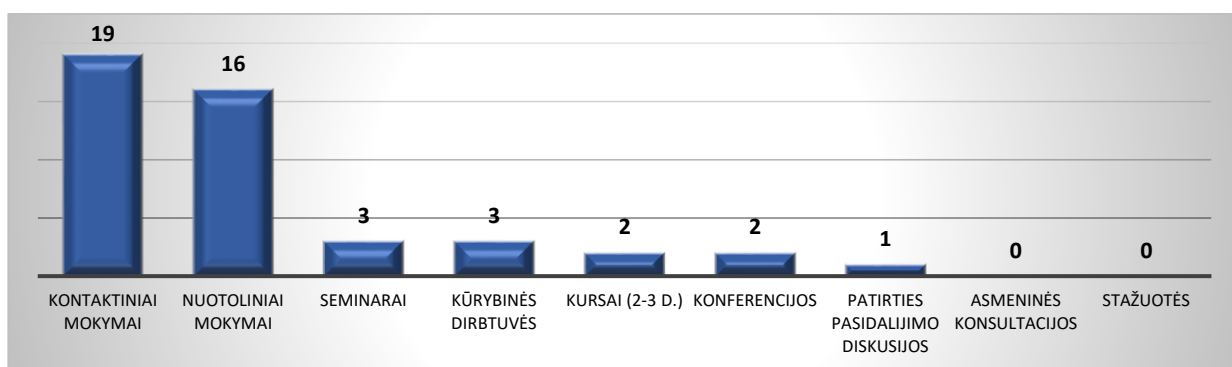

Diagrama 5. Mokymų forma regiono mokyklų bibliotekininkams.

Didžioji dalis regiono mokyklų bibliotekų specialistų dėkoja KLAVB už organizuojamus kvalifikacijos tobulinimo renginius: „Ačiū, visada laukiu Jūsų mokymų“, „Linkiu sėkmės! Iš kiekvienų mokymų išsinešu daug pozityvo“, „Puiku ir nuotoliniai ir kontaktiniai mokymai“, „Visi mokymai buvo labai naudingi“ ir kt.

Keletas regiono bibliotekų specialistų pateikė **pasiūlymus ar pageidavimus KLAVB kompetencijų ugdymo organizavimui**: „Pageidaučiau, kad mokymai būtų organizuojami nuo 13.00 val.“, „Labai svarbu, kad mokymai būtų apie tai, ko pačiam bibliotekininkui sunku susirasti, išmolti, suprasti.“, „Kūrybinėse dirbtuvėse paruošti, išbandyti ir parsinešti darban konkrečią medžiagą, kurią būtų galima naudoti praktiškai. Atskirti mokymus progimnazijų ir gimnazijų bibliotekininkams.“, „Labai ačiū, Jūsų rengiami mokymai reikalingi, įdomūs, naudingi. Tai puiki galimybė įgyti žinių, pasidalinti gerąja patirtimi su kolegomis. Būtų šaunu dalyvauti mokymuose du – tris kartus per metus.“, „Kad mokymai būtų tikrai kokybiški“.

IŠVADOS

1. Tyrimo rezultatai parodė, jog daugiau nei pusė regiono mokyklų bibliotekų specialistų (60 proc.), atsakiusių į apklausą, KLAVB organizuojamuose kompetencijų ugdymo renginiuose dalyvauja

bent vieną kartą per metus. 23,4 proc. respondentų kvalifikaciją tobulina 2–3 kartus per metus. 4–6 ir 7 ar daugiau kartų per metus kvalifikaciją tobulina po vieną mokyklų bibliotekų specialistą. Du respondentai pažymėjo, jog mokymuose nėra dalyvavę, nes negauna informacijos apie kvalifikacijos kėlimo galimybes. Du respondentai nurodė, kad dar neturėjo galimybės kelti kvalifikacijos, nes mokyklos bibliotekininku dirba trumpą laiką.

2. Daugumos respondentų nuomone, informacinių ir komunikacinių technologijų žinių ir įgūdžių tobulinimas šiuo metu yra aktualiausias tarp regiono mokyklų bibliotekų specialistų (46,8 proc.). Taip pat aktualus komunikacinių žinių (32 proc.) ir organizacinių žinių (32 proc.) tobulinimas. Mažiausiai respondentų išreiškė norą gilinti vadybines žinias (14,9 proc.) ir skaitmeninio raštingumo žinias ir įgūdžius (14,9 proc.).
3. Regiono mokyklų bibliotekų specialistus labiausiai domina šių profesinių ir specialiųjų kompetencijų tobulinimas: kūrybiškumo (42,6 proc.), knygų populiarinimo ir skaitymo skatinimo strategijų (36,2 proc.). Mažiausiai aktualios parodų rengimo ir eksponavimo (1 resp.), krašto paveldo gido turinio kūrimo (1 resp.), informacijos ir intelektinės nuosavybės teisės (1 resp.), duomenų bazių administravimo, naudojimo ir viešinimo (1 resp.), strateginio vadovavimo (1 resp.) kompetencijos. Visiškai neaktualios kompetencijos, kurių apklausos metu nepasirinko nei vienas respondentas, yra šios: bibliotekos veiklos monitoringas ir vertinimas, mokomųjų renginių rengimas ir organizavimas, efektyvaus mokymosi ir žinių sisteminimo pagrindai, kultūros paveldo objektų skenavimas, kultūros paveldo objektų metaduomenų kūrimas, tarpbibliotekinio abonemento paslauga.
4. Daugiausiai apklausos dalyvių domisi šiomis KLAVB kompetencijų ugdymo programomis: „Bibliotekos fondo dokumentų antrinė atranka ir nurašymas“ (57,5 proc.), „Kaip mokytis, kad išmoktum“ (57,4 proc.), „Projektų vadyba“, „Duomenų bazių naudojimas ir viešinimas“ (53,2 proc.). Mažiausiai aktualios KLAVB lektorių siūlomos mokymų / stažuočių temos: „Kultūros paveldo fondų tvarkymo viešinimas ir panauda“ (29,8 proc.), „Kultūros paveldo objektų metaduomenų kūrimas“ (25,6 proc.), „TBA paslaugos teikimas“ (17,1 proc.).
5. 72,3 proc. respondentų kviestinių lektorių mokymus, kuriuose yra dalyvavę, vertina kaip kokybiškus. 12,8 proc. kviestinių lektorių mokymuose nėra dalyvavę.
6. Daugiau nei pusę respondentų tenkina KLAVB organizuojamų mokymų / stažuočių programos ir pokyčių nepageidaujama. Tačiau 32 proc. respondentų pageidauja įvairesnės stažuočių / mokymų pasiūlos.
7. Daugumos regiono mokyklų bibliotekų specialistų nuomone, priimtinausia mokymosi forma yra kontaktiniai mokymai (40,4 proc.). Kiek mažiau susidomėjimo nuotoliniais mokymais (34 proc.).

Klaipėdos ir Tauragės apskričių mokyklų bibliotekininkų kvalifikacijos tobulinimas

Kviečiame dalyvauti Klaipėdos apskrities Ievos Simonaitytės viešosios bibliotekos (KLAVB) vykdomoje apklausoje, kurios tikslas – sužinoti Klaipėdos ir Tauragės apskričių savivaldybių viešųjų ir mokyklų bibliotekų specialistų kvalifikacijos tobulinimo poreikius. Apibendrinti tyrimo rezultatai bus naudojami sudarant kompetencijų ugdymo planus, organizuojant mokymus KLAVB ir regiono bibliotekų specialistams. Jums pateikta anketa yra anoniminė ir konfidenciali, apibendrinti atsakymai bus naudojami veiklos analizei. Jūsų nuomonės lauksime iki š. m. birželio 16 dienos (įmtinai). Kilus klausimams dėl anketos pildymo rašykite el. p.: z.jonaitiene@klavb.lt

1. Bibliotekos, kurioje dirbate, pavadinimas*:

2. Kaip dažnai dalyvaujate KLAVB organizuojamuose kompetencijų ugdymo renginiuose?*
Įvertinkite pastarųjų 12 mėnesių laikotarpį.

- Bent vieną kartą per metus
- 2-3 kartus per metus
- 4-6 kartus per metus
- 7 kartus ir daugiau
- Nedalyvavau nei karto, nes *(nurodykite priežastį)*.....

3. Nurodykite priežastį, kodėl nedalyvavote*:

4. Nurodykite, kokių žinių ir įgūdžių įgijimas ar tobulinimas Jums šiuo metu yra aktualiausias*:
Pažymėkite 1-3 tinkančius variantus.

- Komunikacinių
- Psichologinių
- Vadybinių
- Organizacinių
- Informacinių ir komunikacinių technologijų
- Skaitmeninio raštingumo
- Medijų ir informacinio raštingumo
- Konfliktinių situacijų valdymo
- Viešojo kalbėjimo
- Kita.....

5. Kokias profesines ir specialiąsias kompetencijas pageidaujate tobulinti?* *Pažymėkite 1-5 tinkančius variantus.*

- Strateginis vadovavimas
- Lyderystė
- Bibliotekų valdymas
- Konfliktų valdymas
- Emocinis intelektas
- Komandinis darbas
- Viešasis kalbėjimas
- Kūrybiškumo ugdymas
- Biblioterapija
- Efektyvi komunikacija, viešinimas, ryšiai su žiniasklaida
- Teisės pagrindai (darbo teisė, autorių teisės ir t.t.)
- Duomenų apsauga ir atviroji prieiga
- Informacijos teisė ir intelektinės nuosavybės teisė

- Fondų komplektavimas, organizavimas ir apskaita
- Senųjų spaudinių priežiūra, saugojimas ir įrišimas
- Tradicinės bibliotekinės paslaugos (leidinių ir dokumentų išdavimas, skolinimas į namus)
- Virtualių paslaugų ir produktų kūrimas ir diegimas
- Interneto svetainių kūrimas ir administravimas
- Duomenų bazių administravimas, naudojimas ir viešinimas
- Tarpbibliotekinio abonemento paslauga
- Kultūros paveldo objektų metaduomenų kūrimas
- Kultūros paveldo objektų skenavimas
- Krašto paveldo gido turinio kūrimas ir pildymas
- Efektyvaus mokymosi ir žinių sisteminimo pagrindai
- Informacijos atranka, paieškos strategijos, užklausų tenkinimas (darbas su vartotojais)
- Skaitmeninis / medijų ir informacinis raštingumas
- Renginių organizavimas bibliotekoje
- Mokomųjų renginių rengimas ir organizavimas (mokymai gyventojams)
- Edukacinių programų kūrimas, organizavimas ir įgyvendinimas
- Bibliotekos parodų rengimas ir eksponavimas
- Projektų rengimas ir vykdymas
- Specialiųjų poreikių vartotojų aptarnavimas
- Knygų populiarinimo ir skaitymo skatinimo strategijos
- Paslaugų integravimas į ugdymo(si) procesą
- Bibliotekos veiklos monitoringas ir vertinimas
- Užsienio kalbų kursai
- Kita

6. Prašome įvertinti KLAVB kompetencijų ugdymo programų aktualumą nuo 1 iki 5, kur 5 – labai aktualu, o 1 – visai neaktualu*:

	1	2	3	4	5	Neturiu nuomonės
Kaip mokytis, kad išmoktum	○	○	○	○	○	○
Duomenų bazių naudojimas ir viešinimas	○	○	○	○	○	○
Media4 (Wordpress svetainių kūrimas)	○	○	○	○	○	○
Bibliotekų statistika ir veiklos tyrimai	○	○	○	○	○	○
Projektų vadyba	○	○	○	○	○	○
Kultūros vadyba. Dokumentacija	○	○	○	○	○	○
Kultūros paveldo fondų tvarkymas, viešinimas ir panauda	○	○	○	○	○	○
Kultūros paveldo objektų metaduomenų kūrimas	○	○	○	○	○	○

Vartotojų aptarnavimas skaityklose	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vartotojų aptarnavimas suaugusiųjų ir vaikų abonementuose	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bibliotekos informacijos išteklių katalogavimas LIBIS UNIMARC formatu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bibliotekos fondo dokumentų antrinė atranka ir nurašymas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Įvairių bibliotekos informacijos išteklių registravimas ir apskaita LIBIS	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Edukatorių mokymai	☐	☐	☐	☐	☐	☐
TBA paslaugos teikimas	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. Kaip vertinate KLAVB specialistų mokymų / stažučių programas, kuriose esate dalyvavęs?*

- Mokymai / stažuotės buvo kokybiški
- Mokymai / stažuotės buvo kokybiški, tačiau pageidauju pokyčių
- Mokymai / stažuotės buvo nekokybiški
- Neturiu nuomonės
- Mokymuose / stažuotėse nedalyvavau

8. Nurodykite, kokių pokyčių pageidaujate*:

.....

9. Kaip vertinate KLAVB organizuotus kviestinių lektorių mokymus, kuriuose esate dalyvavęs?*

- Mokymai kokybiški
- Mokymai buvo kokybiški, tačiau pageidauju pokyčių
- Mokymai buvo nekokybiški
- Neturiu nuomonės
- Mokymuose nedalyvavau

10. Kokių KLAVB kvalifikacijos kėlimo plano pokyčių pageidautumėte ateityje?

- Įvairesnės mokymų / stažučių temų pasiūlos (*prašome nurodyti temą*)
- Mokymų / stažučių programa tenkina, pokyčių nepageidauju
- Neturiu nuomonės

11. Prašome nurodyti Jums aktualią temą*:

12. Kuri mokymosi forma Jums priimtinausia?* Pažymėkite 1-3 tinkančius variantus.

- Kontaktiniai mokymai

- Nuotoliniai mokymai
- Seminarai
- Kursai (2-3 d.)
- Konferencijos
- Stažuotės
- Patirties pasidalijimo diskusijos
- Asmeninės konsultacijos
- Kūrybinės dirbtuvės
- Kita

13. Jūsų pasiūlymai ar pageidavimai KLAVB kompetencijų ugdymo organizavimui:

.....

14. Jeigu pageidaujate gauti informaciją apie KLAVB organizuojamus mokymus, prašome nurodyti savo el. pašto adresą: